

**ÚČTOVÁNÍ
DLOUHODOBÉM
MAJETKU**

VYŘAZOVÁNÍ
DLOUHODOBÉHO MAJETKU
- DŮVODY A ÚČETNÍ
PROVEDENÍ

ING. PAVEL HANJŠ
DĚLOVÝ FOKADCE
SŠ A VŠ ÚČETNICTVÍ

VYŘAZOVÁNÍ DM - ÚVOD

- Dlouhodobý majetek se nespotřebovává jednorázově, ale postupně se používá a opotřebovává
- Víme, že toto opotřebení vyjadřují odpisy, které jsou peněžním vyjádřením opotřebení
- Dlouhodobý majetek se odpisuje zpravidla po předem stanovenou dobu dle odpisového plánu
- Majetek, u kterého součet odpisů v jednotlivých letech (tj. oprávky) dosáhl výše vstupní ceny, tj. VC = oprávky, má nulovou zůstatkovou cenu a je tedy 100% odepsaný
- Co však bude s takovým plně odepsaným dlouhodobým majetkem dále?

PLNĚ ODEPSANÝ DM V ÚČETNICTVÍ

- Plně (100%) odepsaný majetek podnik samozřejmě nemusí hned "vyhodit"
 - např. automobil se obvykle odpisuje 5 let - není přece nezbytné 5 let staré auto vyřazovat
 - některé nemovité věci (např. byty) se odpisují 30 let - ani 30 let starý byt nemusí být vyřazen
- Proto platí: Plně (100%) odepsaný majetek podnik může bez problémů dále vést ve svém účetnictví a nadále ho používat
 - může jej běžně používat, mohou dále vznikat náklady na jeho provoz (např. spotřeba energií), může ho dále udržovat v provozuschopném stavu, může ho opravovat,...
- Plně odepsaný majetek už ale dále nelze odpisovat (došlo by k situaci, kdy by oprávky > VC a tedy ZC < Kč 0,00, což je nepřípustné)

KDY A PROČ DM VYŘADIT?

- Pokud se podnik přesto rozhodne dlouhodobý majetek vyřadit (co je jeho výsostné právo), musí **vždy** platit, že
VYŘADIT LZE POUZE 100% ODEPSANÝ DLOUHODOBÝ MAJETEK
- výše uvedené pravidlo není "protimluv" - vyřazuje se vždy pouze 100% odepsaný majetek - není-li tomu tak (má-li ještě ZC), je nutno ZC "doodepsat"
- vyřazuje se obecně majetek, který
 - je již tak opotřebován (fyzicky, popř. morálně), že jej nelze technicky dál používat
 - nebo majetek, který už podnik nechce či nemůže dál používat či jej nepotřebuje

ZÁKLADNÍ POSTUP VYŘAZOVÁNÍ DM

Pokud se podnik rozhodne dlouhodobý majetek vyřadit některým z dále uváděných **důvodů**, postupuje následujícím způsobem:

1. přesně identifikuje vyřazovaný DM (dle inventárního čísla, inventární karty)
2. zjistí, zda daný DM má či nemá zůstatkovou cenu
3. pokud je zůstatková cena vyřazovaného DM > Kč 0,00, tuto ZC "doodepíše"
4. následně má daný DM nulovou ZC, tj. je 100% (plně) odepsán
5. takový majetek je možné fyzicky vyřadit a tedy i zaúčtovat vyřazení z účetní evidence

DŮVODY VYŘAZENÍ DM

Důvodů, proč se podnik rozhodne **vyřadit** konkrétní položku dlouhodobého majetku, je celá řada. Ukážeme si ty nejčastější:

1. Vyřazení plně odepsaného DM ("majetek dosloužil")
2. Vyřazení DM v důsledku likvidace ("majetek dosloužil dřív, než jsme čekali")
3. Vyřazení DM v důsledku prodeje
4. Vyřazení DM v důsledku škody (havárie, "totální škoda", poškození, krádež)
5. Vyřazení DM v důsledku darování
6. Vyřazení DM v důsledku převodu z "obchodního" do "osobního" majetku (toto lze pouze u podnikatele - fyzické osoby)
7. další "složitější" důvody (delimitace, podnikové přeměny atd.) - nebudeme probírat

DOKLAD O VYŘAZENÍ DM

- Pro vyřazení dlouhodobého majetku je vždy třeba mít k dispozici účetní doklad (jako pro každou jinou účetní operaci)
- Tento doklad má vždy charakter interního (vnitřního) účetního doklad (INT)
- Zpravidla se označuje jako zápis (též protokol) o vyřazení dlouhodobého majetku
- Kromě běžných náležitostí účetního dokladu (viz ZoÚ) bude obsahovat
 - přesnou identifikaci vyřazovaného DM (inv. číslo, odkaz na inv. kartu)
 - důvod vyřazení DM (viz výše)
 - "doodepsanou" zůstatkovou cenu
 - historickou vstupní cenu, v níž byl majetek veden a v níž je vyřazován
 - doporučují se přílohy k vyřazení (fotografie, smlouvy, zápisy o škodě atd.)

ÚČTOVÁNÍ O VYŘAZENÍ DM - OBECNĚ

1. "Doodepsání" zůstatkové ceny na účet příslušný účet opravek + zpravidla náklad dle důvodu vyřazení
2. Vlastní vyřazení DM, tj. "vynulování" majetkového účtu + účtu opravek

022 - Hmotné mov. věci (A)	082 - Oprávky (A)	Nákl. účty dle důvodu vyřazení
PS 100.000,00	PS -80.000,00	

ÚČTOVÁNÍ O VYŘAZENÍ DM - OBECNĚ

1. "Doodepsání" zůstatkové ceny na účet příslušný účet opravek + zpravidla náklad dle důvodu vyřazení
2. Vlastní vyřazení DM, tj. "vynulování" majetkového účtu + účtu opravek

022 - Hmotné mov. věci (A)	082 - Oprávky (A)	Nákl. účty dle důvodu vyřazení
PS 100.000,00	PS -80.000,00	

Vstupní cena majetku = Kc 100.000,00, oprávky Kc 80.000,00
 Zůstatková cena k "doodepsání" = 100000-80000 = Kč 20.000,00

ÚČTOVÁNÍ O VYŘAZENÍ DM - OBECNĚ

- "Doodepsání" zůstatkové ceny na účet příslušný účet oprávek + zpravidla náklad dle důvodu vyřazení
- Vlastní vyřazení DM, tj. "vynulování" majetkového účtu + účtu oprávek

022 – Hmotné mov. věci... (A)	082 – Oprávky... (A)	Nákl. účty dle důvodu vyřazení
PS 100.000,00	PS -80.000,00	
	20.000,00	20.000,00
	← (1)	→

Po tomto zaúčtování jsou oprávky Kč 100.000,00 a ZC je tedy **nulová**.

ÚČTOVÁNÍ O VYŘAZENÍ DM - OBECNĚ

- "Doodepsání" zůstatkové ceny na účet příslušný účet oprávek + zpravidla náklad dle důvodu vyřazení
- Vlastní vyřazení DM, tj. "vynulování" majetkového účtu + účtu oprávek

022 – Hmotné mov. věci... (A)	082 – Oprávky... (A)	Nákl. účty dle důvodu vyřazení
PS 100.000,00	PS -80.000,00	
	20.000,00	20.000,00
	← (1)	→
KS 0,00	← (2)	→
	INT KS 0,00	INT

(1) VYŘAZENÍ PLNĚ ODEPSANÉHO MAJETKU

- Nejjednodušší varianta. Majetek je již z minulosti 100% (plně) odepsán, není tedy co doodepisovat a pouze se zaúčtuje vyřazení dle zápisu (protokolu) o vyřazení DM (INT).

022 – Hmotné mov. věci... (A)	082 – Oprávky... (A)
PS 100.000,00	PS -100.000,00

(1) VYŘAZENÍ PLNĚ ODEPSANÉHO MAJETKU

- Nejjednodušší varianta. Majetek je již z minulosti 100% (plně) odepsán, není tedy co doodepisovat a pouze se zaúčtuje vyřazení dle zápisu (protokolu) o vyřazení DM (INT).

022 – Hmotné mov. věci... (A) PS 100.000,00		082 – Oprávky... (A) PS -100.000,00 100.000,00
100.000,00	←	100.000,00
(1) INT		

Konečné stavy účtů 022 i 082 budou po tomto zaúčtování nulové

(2) VYŘAZENÍ Z DŮVODU LIKVIDACE

- Majetek **není** plně odepsán (má ZC > 0), ale dosloužil dříve a je dále nepoužitelný.
- Doodepsání ZC proběhne formou dodatečného odpisu a následně se majetek vvradí

022 – Hmotné mov. věci... (A) PS 100.000,00	082 – Oprávky... (A) PS -80.000,00	
--	---------------------------------------	--

(2) VYŘAZENÍ Z DŮVODU LIKVIDACE

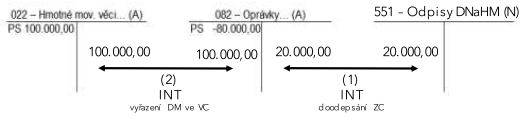
- Majetek **není** plně odepsán (má ZC > 0), ale dosloužil dříve a je dále nepoužitelný.
- Doodepsání ZC proběhne formou dodatečného odpisu a následně se majetek vvradí

022 – Hmotné mov. věci... (A) PS 100.000,00	082 – Oprávky... (A) PS -80.000,00	551 – Odpisy DNaHM (N) 20.000,00
	20.000,00	← 20.000,00
(1) INT doodepsání ZC		

Protože majetek běžným používáním dosloužil dříve než bylo plánováno, doodepíše se ZC jako dodatečný odpis tradičně na 551MD. **ZC je psk nulová.**

(2) VYŘAZENÍ Z DŮVODU LIKVIDACE

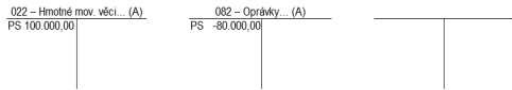
- Majetek **není** plně odepsán (má ZC > 0), ale dosloužil dříve a je dále nepoužitelný.
- Doodepsání ZC proběhne formou dodatečného odpisu a následně se majetek vyřadí

Po doúčtování a vynulování ZC lze majetek běžně vyřadit = vynulovat majetkový účet 022 a účet oprávek 082. Po zaúčtování jsou jejich KS nulové.

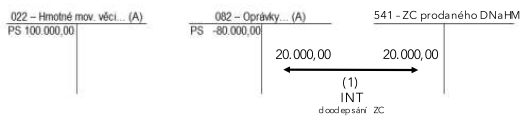
(3) VYŘAZENÍ Z DŮVODU PRODEJE

- Majetek **není** plně odepsán (má ZC > 0), podnik ho ale už nepotřebuje, proto se rozhodne ho prodat
- Doodepsání ZC musí vyjadřovat důvod, tedy **prodej** DM

(3) VYŘAZENÍ Z DŮVODU PRODEJE

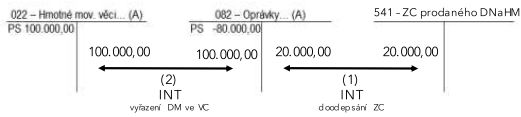
- Majetek **není** plně odepsán (má ZC > 0), podnik ho ale už nepotřebuje, proto se rozhodne ho prodat
- Doodepsání ZC musí vyjadřovat důvod, tedy **prodej** DM

Použití účtu 541 znamená, že majetek bude prodáván. ZC je pak nulová.

(3) VYŘAZENÍ Z DŮVODU PRODEJE

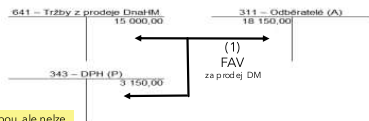
- Majetek **není** plně odepsán (má ZC > 0), podnik ho ale už nepotřebuje, proto se rozhodne ho prodat
- Doodepsání ZC musí vyjadřovat důvod, tedy **prodej DM**

Po doúčtování a vynulování ZC lze majetek běžně vyrádit = vynulovat majetkovou účet 022 a účet oprávek 082. Po zaúčtování jsou jejich KS nulové.

(3) VYŘAZENÍ Z DŮVODU PRODEJE

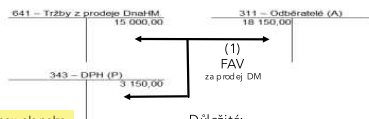
- Je-li majetek vyřazován prodejem, je následně nutno **zaúčtovat prodej** tohoto majetku
- Cena prodáváného DM by měla být cenou **obvyklou** ("ani ne příliš nízká, ani ne vysoká")

Prodej majetku je sice tržbou, ale nelze použít tradiční účty (601, 602 či 604). Prodává se **nepotřebný majetek**, který není výkonem podniku - proto účet **641**, tj. provozní výnos

(3) VYŘAZENÍ Z DŮVODU PRODEJE

- Je-li majetek vyřazován prodejem, je následně nutno **zaúčtovat prodej** tohoto majetku
- Cena prodáváného DM by měla být cenou **obvyklou** ("ani ne příliš nízká, ani ne vysoká")

Prodej majetku je sice tržbou, ale nelze použít tradiční účty (601, 602 či 604). Prodává se **nepotřebný majetek**, který není výkonem podniku - proto účet **641**, tj. provozní výnos

Důležité!
Rozdílem zůstatků účtů **641** (výnos) a **541** (náklad) získáváme **výsledek hospodaření z prodeje dlouhodobého majetku**. V našem případě: $15000 - 20000 = -5000,00$ (prodali jsme se ztrátou)

(4) VYŘAZENÍ V DŮSLEDKU ŠKODY

- Majetek **není** plně odepsán (má ZC > 0), dojde ale na něm k "neopravitelné" škodě, např. vlivem chybného používání, poškození, krádeže, havárie apod.
- Doodepsání ZC musí vyjadřovat důvod, tedy **vzniklou škodu** na DM

022 – Hmotné mov. věci... (A)	082 – Oprávky... (A)	
PS 100.000,00	PS -80.000,00	

(4) VYŘAZENÍ V DŮSLEDKU ŠKODY

- Majetek **není** plně odepsán (má ZC > 0), dojde ale na něm k "neopravitelné" škodě, např. vlivem chybného používání, poškození, krádeže, havárie apod.
- Doodepsání ZC musí vyjadřovat důvod, tedy **vzniklou škodu** na DM

022 – Hmotné mov. věci... (A)	082 – Oprávky... (A)	549 – Manka a škody (N)
PS 100.000,00	PS -80.000,00	
	20.000,00	20.000,00

(1)
INT
doodepsání ZC

Použití účtu 549 znamená, že majetek je vyřazen v důsledku škody, **ZC je pak nulová.**

(4) VYŘAZENÍ V DŮSLEDKU ŠKODY

- Majetek **není** plně odepsán (má ZC > 0), dojde ale na něm k "neopravitelné" škodě, např. vlivem chybného používání, poškození, krádeže, havárie apod.
- Doodepsání ZC musí vyjadřovat důvod, tedy **vzniklou škodu** na DM

022 – Hmotné mov. věci... (A)	082 – Oprávky... (A)	549 – Manka a škody
PS 100.000,00	PS -80.000,00	
100.000,00	100.000,00	20.000,00
		20.000,00

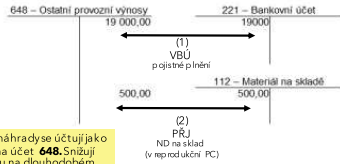
(2)
INT
vyřazení DM ve VC

(1)
INT
doodepsání ZC

Po doúčtování a vynulování ZC lze majetek běžně vyřadit = vynulovat majetkový účet 022 a účet opravek 082. **Po zaúčtování jsou jejich KŠ nulové.**

(4) VYŘAZENÍ V DŮSLEDKU ŠKODY

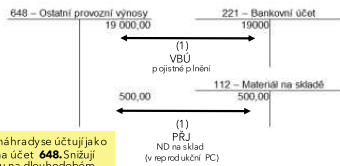
- Při vyřazení v důsledku škody často dojde k **náhradě** této škody - například ze strany pojišťovny či zaměstnance, který škodu způsobil
- Z poškozeného majetku je někdy možno použít nějaké části (např. jako náhradní díly)

Případně přijaté náhrady se účtují jako **provozní výnos** na účet **648**. Snižují tak vzniklou škodu na dlouhodobém majetku.

(4) VYŘAZENÍ V DŮSLEDKU ŠKODY

- Při vyřazení v důsledku škody často dojde k **náhradě** této škody - například ze strany pojišťovny či zaměstnance, který škodu způsobil
- Z poškozeného majetku je někdy možno použít nějaké části (např. jako náhradní díly)

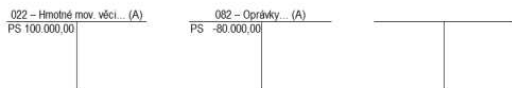

Případně přijaté náhrady se účtují jako **provozní výnos** na účet **648**. Snižují tak vzniklou škodu na dlouhodobém majetku.

Daňové důsledky škody:
 • škoda je obecně **daňově neutrálná** pro účely **DPP/DPFIO**
Daňově uznané jsou např. tyto situace vzniku škody:
 • škody způsobené neznámým pachatelem (s potvrzením Policie ČR)
 • škody způsobené živlem (přetržení pojišťovny či znalce)
 • škody do výše náhrad

(5) VYŘAZENÍ V DŮSLEDKU DAROVÁNÍ

- Majetek **není** plně odepsán (má ZC > 0), podnik jej už nepotřebuje, ale rozhodne se jej **darovat** jinému subjektu (např. "neziskovce")
- Doodepsání ZC musí **vyjadřovat důvod**, tedy **darování**

(5) VYŘAZENÍ V DŮSLEDKU DAROVÁNÍ

- Majetek **není** plně odepsán (má ZC > 0), podnik jej už nepotřebuje, ale rozhodne se jej **darovat** jinému subjektu (např. "neziskovce")
- Doodepsání ZC musí vyjadřovat důvod, tedy **darování**

022 – Hmotné mov. věci... (A)	082 – Oprávky... (A)	543 – Dary(N)
PS 100.000,00	PS -80.000,00	
	← 20.000,00	← 20.000,00
	(1) INT doodepsání ZC	

Použití účtu 543 znamená, že majetek je vyřazen v důsledku darování **ZC je pak nulová.**

(5) VYŘAZENÍ V DŮSLEDKU DAROVÁNÍ

- Majetek **není** plně odepsán (má ZC > 0), podnik jej už nepotřebuje, ale rozhodne se jej **darovat** jinému subjektu (např. "neziskovce")
- Doodepsání ZC musí vyjadřovat důvod, tedy **darování**

022 – Hmotné mov. věci... (A)	082 – Oprávky... (A)	543 – Dary(N)
PS 100.000,00	PS -80.000,00	
← 100.000,00	← 20.000,00	← 20.000,00
(2) INT vyřazení DM ve VC	(1) INT doodepsání ZC	

Po doúčtování a vynulování ZC lze majetek běžně vyřadit = vynulovat majetkový účet 022 a účet oprávek 082. **Po zaučtování jsou jejich KS nulové.**

(5) VYŘAZENÍ V DŮSLEDKU DAROVÁNÍ

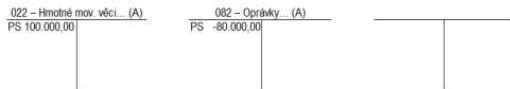
- Protože každý dobrý skutek musí být "po zásluze potrestán", odvádí se z **neopodstatněného** daru zpravidla DPH (jsou-li darem peníze, DPH se neodvádí)
- Důvod: když podnik DM požoval, patrně uplatnil odpočet DPH (343MD). Při darování dochází k použití DM k účelům **nesouvisejícím** s ekonomickou činností a je tedy třeba "vrátit" DPH z daru - správně z ceny obvyklé, ale často se (nepřesně) používá výpočet DPH z ceny zůstatkové

343 – DPH (P)	543 – Dary
4.200,00	4.200,00
	← 4.200,00
	(1) INT DPH z daru (dle daňovací smlouvy)

Účtování **343DA** zvyšuje dluh vůči FÚ z titulu přiznané DPH z daru. Účtování **543MD** znamená, že DPH je pro podnik součástí daru. **Všimněte si podobnosti čísel účtů: 543 a 343** ☹️

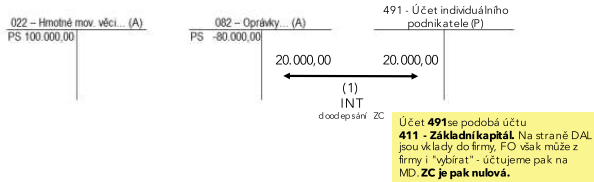
(6) PŘEVOD DM DO OSOBNÍHO MAJETKU

- **POZOR**, tento způsob lze provést pouze u podnikatele - fyzické osoby (tj. ne např. u s. r. o)
- Fyzická osoba nemůže sama sobě DM prodat ("absence druhé smluvní strany"), může si ho však na základě vlastního rozhodnutí převést z "obchodního" do "osobního" majetku

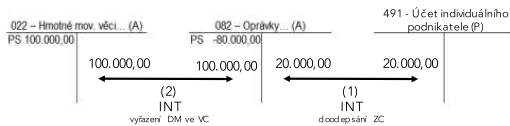
(6) PŘEVOD DM DO OSOBNÍHO MAJETKU

- **POZOR**, tento způsob lze provést pouze u podnikatele - fyzické osoby (tj. ne např. u s. r. o)
- Fyzická osoba nemůže sama sobě DM prodat ("absence druhé smluvní strany"), může si ho však na základě vlastního rozhodnutí převést z "obchodního" do "osobního" majetku

(6) PŘEVOD DM DO OSOBNÍHO MAJETKU

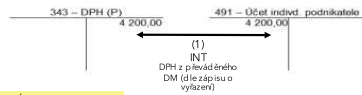
- **POZOR**, tento způsob lze provést pouze u podnikatele - fyzické osoby (tj. ne např. u s. r. o)
- Fyzická osoba nemůže sama sobě DM prodat ("absence druhé smluvní strany"), může si ho však na základě vlastního rozhodnutí převést z "obchodního" do "osobního" majetku

Po douděpsání a vynulování ZC lze majetek běžně vyřadit = vynulovat majetkový účet 022 a účet oprávek 082. Po zaúčtování jsou jejich KS nulové.

(6) PŘEVOD DM DO OSOBNÍHO MAJETKU

- Pozor, i v tomto případě bude převod podléhat DPH z obdobných důvodů jako při darování (převod do osobního majetku není ekonomickou činností a podnikatel tedy musí "vrátit" DPH, kterou si uplatnil na odpočtu při pořízení DM)
- I zde se tedy odvádí DPH z ceny obvyklé, nejčastěji (nesprávně) ze zůstatkové ceny

Účtování **343DAL** zvyšuje dluh vůči FÚ z titulu přiznané DPH z daru. Účtování **491MD** znamená výběr z firmy do osobního majetku podnikatele - fyzické osoby

REKAPITULACE ÚČTOVÁNÍ O VYŘAZENÍ DM

Důvod vyřazení	Doodepsání zůstatkové ceny	Další souvislosti
(1) Plně odepsaný majetek	není účtováno	-
(2) Likvidace	551MD	-
(3) Prodej majetku	541MD	Zaúčtování i o prodeji v ceně obvyklé na 641DAL + DPH
(4) Škoda	549MD	Zaúčtování o případných náhradách na 648DAL. Pozor na "daňovou neuznatelnost" škod
(5) Darování	543MD	Nutno odvést DPH z daru (z ceny obvyklé, často nepřesně ze ZS)
(6) Převod do os. majetku	491MD	Jen u podnikatele - fyzické osoby. Nutno odvést DPH z převáděného majetku (z ceny obvyklé, často nepřesně ze ZC)

ÚČTOVÁNÍ O DLOUHODOBÉM MAJETKU

VYŘAZOVÁNÍ DLOUHODOBÉHO MAJETKU -
DŮVODY A ÚČETNÍ PŘEVODY

© PRAKTICKÉ ÚČETNÍ CVIČENÍ
PARCON & PARTNER, V. O. S.
2020
